

TELEVISIÓ I EDUCACIÓ: UN BINOMI COMPATIBLE?

Núria Llorach i Boladeras
Consell de l'Audiovisual de Catalunya

Primer de tot voldria agrair a la Societat Catalana de Pedagogia haver-me convidat i donar-me l'oportunitat de poder participar en aquest Seminari de Tardor sobre «La societat en transició. La segona renovació de l'escola», en un moment en què hi ha un debat obert entorn de l'alfabetització mediàtica.

És una gran responsabilitat per a mi ser la primera d'intervenir en aquest marc, envoltada d'acadèmics experts en matèria educativa. Per tant, lluny de voler fer de professora —perquè no en sóc—, m'agradaria explicar la feina que, com a consellera del CAC, desenvolupo, evidentment vinculada a la influència que la televisió té en la nostra societat, i sobretot, com aquesta condiona l'aprenentatge dels nostres infants i joves.

Tot i que la tasca educativa no és una de les funcions encomanades als consells audiovisuals, la major part d'aquests organismes s'hi ha acostat i l'ha convertit en una part important dels seus estudis.

Estructuraré la meva intervenció en tres apartats:

- Primer i breument, els comentaré què és el Consell de l'Audiovisual de Catalunya; com intentem contribuir al debat sobre continguts televisius; quines funcions tenim, i com les exercim.

- En segon lloc, intentaré fer una aproximació a la regulació dels continguts audiovisuals, la directiva europea, la legislació que apliquem i com l'hem desenvolupat a Catalunya en l'aplicació de les nostres funcions i com fem la supervisió dels continguts de les televisions públiques i privades, pel que fa tant a la programació com a la publicitat.

- En tercer lloc, parlaré de la qualitat dels continguts televisius, dels valors de la programació televisiva i de la vinculació entre televisió, escola i família.

QUÈ ÉS EL CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA?

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya és una autoritat independent creada l'any 2000 per llei del Parlament de Catalunya, té personalitat jurídica pròpia i actua com a organisme regulador dels serveis de comunicació audiovisual a Catalunya.

Integren el Consell deu membres, nou dels quals són elegits pel Parlament de Catalunya a proposta, com a mínim, de tres grups parlamentaris per la majoria de dos terços. L'altre membre, que n'és el president o presidenta, és proposat i nomenat pel Govern després d'escoltar l'opinió majoritària dels nou membres elegits pel Parlament.

El mandat és, en tots els casos, de sis anys i no renovable. Els membres del Consell estan sotmesos a un règim d'incompatibilitats que els impedeix tenir interessos, directes o indirectes, en empreses del sector.

Espanya és l'únic país de la Unió Europea que no té una autoritat de regulació audiovisual.

La llei encomana al CAC un seguit de *funcions*. Les més destacades poden enquadrar-se en els quatre àmbits següents:

TÍTOL HABILITANT

Atorgar els títols que habiliten per prestar el servei de comunicació audiovisual i garantir el compliment de les condicions concessionals. El CAC convoca els concursos per atorgar les concessions de ràdio i televisió.

CONTINGUTS

- Vetllar pel compliment de la normativa reguladora de l'audiovisual, en particular pel que fa als principis de pluralisme polític, social, religiós, cultural i de pensament.
- Vetllar pel compliment del pluralisme lingüístic i pel compliment de la normativa sobre el català i l'aranès.
- Vetllar pel compliment de la legislació sobre publicitat.
- Garantir el compliment de les missions de servei públic assignades als mitjans de gestió pública.
- I amb una especial cura, vetllar pel compliment de la legislació sobre protecció dels infants i els adolescents.

INFORMES

- Emetre un informe previ pel que fa als avantprojectes de llei relatius al sector audiovisual.
- Emetre informes a iniciativa pròpia, del Parlament o del Govern de la Generalitat.
- Emetre un informe anual sobre l'actuació del CAC i la situació del sistema audiovisual a Catalunya.

COREGULACIÓ, AUTOREGULACIÓ I ARBITRATGE

- Promoure l'adopció de mesures de coregulació i d'autoregulació en el sector audiovisual.
- Exercir, a instàncies de les parts en conflicte, funcions arbitrals de mediació.

Per tal de dur a terme les funcions encomanades, la llei atorga al CAC un seguit de *potestats*, de les quals destaquen les tres següents:

REGLAMENTÀRIA

El CAC pot aprovar disposicions reglamentàries que desenvolupin la legislació existent. Se les anomena *instruccions*, i són vinculants per als prestadors de servei de comunicació audiovisual.

SANCIONADORA

El CAC disposa de la potestat d'imposar sancions per l'incompliment de la legislació sobre l'audiovisual, així com d'adoptar mesures pel que fa a l'emissió de continguts que atemptin contra la dignitat humana i el principi d'igualtat.

INSPECTORA

El CAC pot requerir informació i demanar la compareixença dels prestadors i distribuïdors de serveis de comunicació audiovisual.

LA REGULACIÓ DELS CONTINGUTS AUDIOVISUALS

Tres són les grans lleis que regulen els continguts que emeten les televisions:

- La directiva de televisió sense fronteres.
- La transposició d'aquesta a l'ordenament jurídic espanyol (Llei 25/1994 i Llei 22/1999).
- La Llei 22/2005 de la comunicació audiovisual a Catalunya, de desembre de 2005.

La Directiva europea de televisió sense fronteres —en revisió actualment— estableix un principi bàsic de respecte i protecció de la infància i l'adolescència, especialment pel que fa a la representació d'escenes o missatges que puguin perjudicar el desenvolupament físic, mental i moral del menor.

COM ES FA EFECTIVA AQUESTA PROTECCIÓ?

S'ha de fer efectiva mitjançant la no emissió de continguts de sexe o de violència expressos o d'incitació a conductes antisocials en horari protegit i l'aplicació de la classificació per edats mitjançant senyals acústics i/o òptics. A Catalunya, el CAC, mitjançant una instrucció, ha desenvolupat aquesta normativa:

- Tenim un sistema de classificació de continguts per edats.
- Hi ha la prohibició expressa d'emetre continguts classificats per a més grans de divuit anys en horari protegit, o sigui, entre les sis del matí i les deu de la nit.
 - La pornografia i la violència gratuïta estan prohibides.
 - Els programes de tarots, vidència... s'hauran d'emetre fora de l'horari protegit.
 - Els programes per a més grans de tretze o divuit anys hauran de mantenir el símbol corresponent durant tota l'emissió per advertir els pares de la idoneïtat del contingut.

Pel que fa a la publicitat:

- La infància ha de ser especialment protegida dels missatges publicitaris o promocionals.
 - No es poden aprofitar de la seva inexperiència i credulitat.
 - No se la pot incitar directament a la compra de productes.

- No se la pot mostrar en situacions perilloses o de risc.
- Tampoc es pot usar indiscriminadament la seva imatge en productes i serveis que no van destinats a ella, per exemple, alcohol, tabac...

A banda d'aquests principis generals, hi ha un article sencer dedicat a regular:

- La publicitat adreçada a la infància i l'adolescència (exclusivament joguines).
- La no incitació a la violència i la no-discriminació per raó de sexe, ètnia, orientació sexual, religió, nacionalitat, opinió o qualsevol altra circumstància personal o social.

Tenim un servei d'atenció a l'audiència al qual els ciutadans i les ciutadanes poden adreçar-se per presentar les seves queixes o suggeriments sobre la programació o la publicitat. Totes les persones que s'hi dirigeixen reben una resposta sobre les actuacions dutes a terme.

D'una manera sistemàtica, el CAC fa un seguiment de les instruccions elaborades per tal de verificar el compliment per part dels operadors de la senyalització de la programació com a mitjà de protecció de la infància, així com dels continguts que s'emeten dins de l'horari protegit.

Des de la seva creació i fins a l'any 2006, l'actuació del Consell s'havia centrat en un seguiment permanent de les emissions de TV3 i K3/33 pel que fa a les seves diverses obligacions, incloses les de protecció de la infància. Així, durant aquest període s'analitzaven totes les sèries de televisió emeses per TV3 i el K3/33 en la franja horària protegida i es comprovava si l'operador complia l'obligació de senyalitzar adequadament els programes i si els continguts d'aquests respectaven els drets fonamentals i els valors democràtics.

A títol d'exemple, cal assenyalar que durant l'any 2006 es van analitzar 87 sèries, de les quals 57 anaven destinades a un públic infantil i/o juvenil. La ficció d'animació era el format habitual d'aquestes telesèries.

Al llarg de l'any 2006 es van donar una sèrie de circumstàncies que modificaven el panorama inicial i, a la vegada, creaven noves necessitats.

D'una banda, va entrar en vigor la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya, la qual regula el sector audiovisual de Catalunya, ordena les normes que afecten aquest sector i amplia l'àmbit competencial del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, especialment pel que fa a l'atorgament de concessions i a la capacitat sancionadora.

D'altra banda, la imminent entrada en funcionament de la televisió digital terrestre —les concessions d'emissió van ser resoltes durant el 2006—, així com, el també imminent, atorgament de noves concessions de FM, multipliquen con-

siderablement el nombre de prestadors de serveis audiovisuals que es troben sota la competència del CAC.

El resultat és que el Consell ha d'assumir més competències i ha d'actuar, en matèria de continguts, sobre un nombre més gran de prestadors de serveis audiovisuals. Per tant, s'ha fet necessària una adaptació de la mecànica i les metodologies aplicades fins ara en matèria de seguiment dels continguts audiovisuals.

Actualment, el seguiment es fa sobre tots els prestadors de serveis de televisió, analitzant-ne de manera aleatòria una setmana d'emissió. En aquesta anàlisi, es presta especial atenció als continguts emesos dins de la franja horària protegida, tant pel que fa a la presència d'elements que puguin ser susceptibles de perjudicar els menors com pel que fa a la senyalització orientativa adreçada a mares i pares.

Crec que aquestes dades serveixen per exemplificar l'exhaustiu seguiment que es fa de la programació per tal de garantir la protecció del menor, i en el cas dels operadors públics, vetllar pel compliment de les missions específiques que tenen encomanades per llei.

LA QUALITAT DELS CONTINGUTS TELEVISIUS:

VALORS

El CAC, l'any 2001, ja es va pronunciar a favor de la qualitat televisiva en l'informe sobre la definició del model de servei públic en el sector audiovisual. El CAC va establir un conjunt d'indicadors sobre la programació televisiva que permeten anar més enllà de la supervisió pressupostària, els resultats d'audiència o el genèric judici de valors sobre la qualitat de les programacions. Es tracta dels índexs següents:

- *Varietat programàtica general*: és a dir, la combinació de gèneres diferents.
- *Varietat genèrica per franges horàries*: en aquest punt ens referim a la diversitat de gèneres dins d'una mateixa franja horària.
- *Diversitat informativa*: o el que és el mateix, l'ampli ús dels gèneres que componen el macrogènere de la informació.
- *Pluralisme polític i social*: consisteix en un tractament efectivament independent i d'acord amb els criteris de màxima exigència professional.
- *Valors*: en aquest cas es tracta de la mesura dels valors cívics, democràtics, socials i culturals presents en els continguts audiovisuals (com són els drets humans, la tolerància, el sexisme, la violència...).

• *Respecte a l'audiència*: quant al compliment curós de la graella anunciada, tant pel que fa als horaris com als continguts, que només poden alterar-se per motius justificats.

• *Quantia i diversitat d'audiència*: és l'equilibri entre la quantitat (quota d'audiència) i la diversitat de l'audiència (diferents segments de la societat).

• *Èxit de target o satisfacció del públic objectiu*: també en els programes de gust minoritari.

• *Innovació*: és a dir, l'experimentació per promoure la innovació en l'oferta programàtica i els formats.

• *Saturació publicitària*: atendre la limitació de la durada dels blocs publicitaris i la regulació de la seva inserció entre programes.

• *Motor de la indústria audiovisual*: a través de coproduccions, produccions d'encàrrec i contribucions a l'assentament de productores amb capacitat de promoure projectes de producció autònoms i destinats a altres cadenes, a més a més d'iniciatives comercials, de producció o serveis.

• *Compliment específic del mandat marc relatiu a la programació*: concretat en el càlcul d'una sèrie de quotes:

- quota de penetració marcada com a objectiu
- quota de producció pròpia/externa
- quota de compra de programes
- quota de programes informatius
- quota de programes infantils i juvenils
- quota de programes per a minories
- quota de programes culturals
- quota de programes de debat¹

Veiem, doncs, que *l'existència de programació infantil* apareix per si mateixa com a *criteri per avaluar la qualitat del mitjà televisiu en el model de servei públic del sector audiovisual*. Però la programació infantil ha de tenir també un conjunt de criteris de qualitat propis. Segons un estudi fet a Portugal entre el 1992 i el 2002, una televisió infantil de qualitat ha de combinar components formatius i pedagògics amb components lúdics i d'entreteniment, atenent sempre la relació afectiva, emocional i de gratificació que els nens i les nenes estableixen amb la televisió. Per això, aquest estudi conclou que una programació infantil ha de tenir les característiques següents:

1. CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA (2001), *La definició del model de servei públic al sector de l'audiovisual*, Barcelona, Consell de l'Audiovisual de Catalunya.

- Oferir diversitat de continguts, orígens, formats, personatges i gèneres.
- Atendre la diversitat de públics que hi ha dins del públic infantil i juvenil i apostar específicament a favor de l'edat preescolar.
- Tenir cura de la qualitat estètica.
- Emetre's en horaris de consum infantil.
- Associar-se tant a components pedagògics com a components lúdics i d'entreteniment.
- Ser formativa i informativa.
- Apostar fortament per la producció nacional, sense deixar d'afavorir l'accés a la producció d'orígens i contextos culturals diversos i ajudar a la construcció de la identitat sociocultural de la infància.
- Sensibilitzar els nens i les nenes davant el món de les arts, estimulants-los a la pràctica de les diferents expressions artístiques, com ara la música, la dansa, la pintura, el teatre, etc.
- Oferir productes que responguin —i fomentin— la curiositat i la imaginació de la infància.
- Contribuir al desenvolupament de l'esperit crític.

El Fòrum d'Entitats de Persones Usuàries de l'Audiovisual, que es va crear l'any 2001 a iniciativa del CAC amb l'objectiu de ser un marc de referència per intercanviar coneixements i idees i donar resposta a les demandes de la societat civil, va elaborar el document *Els valors en els continguts dels programes televisius adreçats als infants i els joves*. Aquest document és un marc de referència i ofereix un seguit de recomanacions que serveixen d'orientació tant als productors, realitzadors i responsables de l'emissió a l'hora de crear i seleccionar els programes infantils i per a adolescents com als pares i mares i altres responsables educatius que participen en el procés de recepció dels missatges televisius. Aquest conjunt de propostes apel·la a la responsabilitat ètica dels diferents agents que intervenen en el procés de producció, emissió i recepció televisiva.

La televisió és un mitjà de comunicació que, explícitament o implícitament, transmet uns determinats valors. Cal que els valors que transmeten les televisions públiques i privades no s'allunyin dels valors universals (la justícia, la llibertat, la solidaritat, el respecte a les diferències, la igualtat, la vida, la pau...) ni els contradiguin.

El document parla de valors i contravalors que transmeten els diferents missatges televisius i de la necessitat d'inscriure l'aprenentatge del llenguatge audiovisual en el marc de l'educació.

Les recomanacions que es fan en el document s'haurien d'aplicar als continguts televisius de la programació infantil i juvenil quan es decanten per un

tipus de programació que no està concebuda per a ells. Per aquest motiu, les recomanacions que es fan en aquest document s'han d'extrapol·lar a la programació televisiva en horari de protecció de menors.

El document recull vint recomanacions, agrupades en tres àmbits:

1. *Valors que fan referència al respecte entre les persones i als conflictes socials.* En aquest àmbit s'agrupen els valors d'igualtat i respecte entre les persones, resolució dels conflictes i pluralitat cultural, ètnica, social, ideològica o sexual. Cal intentar que en les representacions narratives s'inclouï no només un tipus de representació estereotipada sinó que també se'n representin les conseqüències.

2. *Valors que fan referència al respecte envers el medi ambient.* En aquest àmbit es planteja que s'han de mostrar les actituds responsables de sostenibilitat en relació amb el medi ambient en totes les activitats diàries i no de manera excepcional.

3. *Valors que fan referència a la identitat personal.* Potenciar actituds d'acceptació del propi cos i de la pròpia identitat, per afavorir l'aparició de personatges autònoms i coherents en la presa de decisions.

Aquest document és l'inici d'un treball que vol recollir les inquietuds, les opinions i les propostes de la societat per col·laborar i aconseguir uns mitjans audiovisuals de qualitat, que facin compatible la funció lúdica amb la informativa i l'educativa.

Tot i que la tasca educativa no és una de les funcions encomanades al CAC, com he dit al principi de la meua intervenció, aquesta s'ha convertit en una part important dels seus estudis, anàlisis i actuacions. Tal com he dit anteriorment, el CAC té com una de les seves funcions prioritàries protegir la infància i l'adolescència, d'acord amb tota la normativa que ja he explicat.

Tots estem d'acord quan afirmem que la televisió té una gran influència en el desenvolupament personal i social dels nens i joves. Però els valors positius o negatius d'aquesta influència suposen un tema que aixeca polèmica i debat entre els col·lectius de professionals i investigadors de la psicologia i la pedagogia. N'hi ha que parlen de l'efecte perjudicial de determinats continguts inclosos en la programació televisiva, mentre que d'altres defensen l'efecte catàrtic i psicològicament beneficiós d'aquests continguts.

Hi ha en els dos punts de vista una convergència: les dues parts del debat afirmen que la televisió influeix en el comportament individual i col·lectiu. Per tant, la clau del debat podria estar en l'ús que es fa de la televisió, sobretot si parlem del binomi televisió-població infantil i juvenil o televisió-educació.

Això ens ha portat, com a Consell, a estudiar la influència i els efectes que determinats continguts audiovisuals tenen de cara a la socialització i a l'educació d'infants i adolescents. Hem plasmat aquest diagnòstic en el *Llibre blanc: L'educació en l'entorn audiovisual*. En aquest document s'identifica quins continguts audiovisuals són caracteritzables com a *continguts de risc*, que són aquells que comporten un perill potencial que pot tenir conseqüències directes per a certs individus o no, però que a la llarga sí que comporten danys notoris a la societat. Aquests continguts incideixen en l'educació dels nens, les nenes i els joves i són els següents:

- *Continguts violents*: entesos com aquells que representen accions d'agressió directa o indirecta a la integritat de les persones i altres éssers vius.
- *Continguts sexistes o racistes*: entesos com aquells que degraden la imatge de la dona o de certs col·lectius i es converteixen en vehicles de segregació o desigualtat.
- *Continguts pornogràfics*: entesos com aquells que representen aspectes de la vida íntima o privada relacionats amb l'activitat sexual sense la correcció, el pudor o la discreció que habitualment s'accepten com a vàlids i oportuns en determinades societats. Potencien, generalment, una actitud *voyeurista* i obsessiva.
- *Continguts consumistes*: entesos com aquells que converteixen la utilització i el gaudi de productes i serveis no en una finalitat concreta o en un mitjà pràctic, sinó en una necessitat compulsiva, abstracta, que difícilment es pot saciar i que tendeix a augmentar exponencialment. Aquests continguts els promou la hipertròfia de la publicitat i la comercialització dels productes de consum.
- *Continguts que tendeixen a corrompre el llenguatge i que atempten contra les normes de seguretat i respecte a l'altre*: es tracta de continguts que presenten un llenguatge degradat —des del punt de vista de la forma lèxica, sintàctica o pragmàtica— que vulnera, sense consciència de fer-ho, les normes establertes per a l'eficàcia de la comunicació lingüística i que, tot sovint, transgredeixen greument el pacte comunicatiu inherent a la relació entre interlocutors.
- *Continguts que violen el dret a l'honor, la intimitat i la privacitat de les persones*: és a dir, aquells que es nodreixen de la violació de les fronteres entre vida privada i pública. Generalment s'oposen explícitament o implícita a les normes legals establertes o, si més no, s'hi acosten amb morbositat. Determinats programes *roses* emesos en horari protegit estarien inclosos dins d'aquest apartat.

Aquests continguts han de ser exclosos de la programació de l'horari protegit (entre les 06.00 h i les 22.00 h), ja que són aquests els que solen preocupar la societat i els que poden tenir efectes negatius entre els infants i els joves.

Tot i que és difícil parlar de l'efecte *directe* dels continguts de risc sobre els comportaments personals, sí que es pot parlar d'un efecte anul·lador que acabi degradant el context social i cultural i, més especialment, que produeixi una total confusió i desconcert respecte dels principis morals més fonamentals.

Analitzats els riscos, voldria contextualitzar i caracteritzar el consum infantil de televisió.

Pel que fa al context, l'estructura familiar, els hàbits de la família i l'organització de la llar determinen, en gran part, el tipus de consum televisiu. La televisió compleix la funció de *cangur automàtic*. L'estructura i organització dels habitatges fan que la televisió no només estigui present a la sala: també hi és a la cuina i als dormitoris dels nens i les nenes.

Pel que fa al temps de consum, aquest és extens, continuat i intens; generalment és un consum sense control familiar, neix l'autonomia i la llibertat d'accés dels nens i nenes als continguts televisius; en haver-hi més d'un aparell, els menors veuen la televisió sense control patern o matern. Aquest consum és en gran part de programes d'adults: els nens s'asseuen davant del televisor sobretot entre les nou i les dotze de la nit i miren allò que troben.

Des del Consell de l'Audiovisual de Catalunya pensem que regular i educar poden ser activitats complementàries.

La responsabilitat és compartida entre operadors, família i escola. Els operadors tenen l'obligació de complir amb la normativa vigent de continguts audiovisuals; això implica vetllar pels continguts especialment dirigits a menors, per exemple, senyalitzant correctament els continguts televisius per tal d'informar les persones adultes de la idoneïtat d'aquests.

Les famílies han de tenir present el que podríem anomenar una *dieta televisiva adequada*. El Consell, a través de l'organisme consultiu Fòrum d'Entitats de Persones Usuàries de l'Audiovisual, va elaborar unes recomanacions sobre la televisió i la família dirigides a pares i mares per fer un consum televisiu responsable. El document aposta per limitar el consum dels nens i nenes, proposa que aquests pactin amb els seus progenitors la selecció dels programes més adequats per a la seva edat i també indica que la televisió no ha de ser l'única font d'informació o l'única opció cultural, sinó que és important que es promogui l'interès dels infants pel cinema, el teatre, la premsa, la ràdio o altres.

El tercer element d'aquesta responsabilitat compartida seria l'escola. L'escola hauria d'alfabetitzar nens i joves en el llenguatge audiovisual. Per què? Perquè és necessari tenir receptors i consumidors autònoms que siguin capaços de

ser espectadors actius que interpreten i analitzen críticament els missatges televisius.

Tal com diu Joan Ferrés, una escola que no educa a veure la televisió és una escola que no educa. Avui en dia, no es pot educar deixant de banda la televisió. L'escola ha d'ensenyar els alumnes a no deixar-se seduir pels mecanismes que tenen els audiovisuals.

Per exemple, l'escola estimula l'esforç i la televisió l'elimina; hi ha un excés de violència a la televisió i aquesta està naturalitzada, o s'utilitzen de forma frívola determinats valors com la llibertat. S'ha d'ensenyar els alumnes a descobrir les trampes de la publicitat, com aquesta persuadeix el públic i intenta, amb un bombardeig constant de marques de productes, fer individus consumidors.

El Consell ha actualitzat i reeditat recentment material audiovisual per a les escoles amb manuals d'aplicació per al professorat.

Aquest material didàctic, titulat *Com veure la tv?*, consisteix en quatre volums dedicats a relats de ficció, informatius, publicitat i altres formats. L'objectiu dels materials és facilitar al professorat la formació dels alumnes com a telespectadors més conscients i lúcids i introduir la capacitat crítica sobre allò que miren.

Vegem algunes dades:

- Els nens i les nenes d'entre quatre i dotze anys dediquen unes nou-centes noranta hores l'any a veure la televisió i a l'escola se n'hi passen nou-centes seixanta.
- La població infantil o adolescent passa davant la televisió una mitjana de dinou hores setmanals. Si sumem a aquestes hores les que passen jugant amb les videoconsoles i les que passen davant l'ordinador, arribem a trenta hores setmanals.
- Hi ha una presència molt elevada de població infantil d'entre quatre i dotze anys que consumeix programes que s'emeten a partir de les 22.00 hores, és a dir, fora de l'horari protegit.
- El consum audiovisual infantil es produeix majoritàriament fora de qualsevol control per part dels adults, i són molt pocs els espais dedicats al públic infantil.
- El consum de televisió s'incrementa els caps de setmana i en els períodes de vacances.

En vista d'aquestes dades i xifres, podem concloure que cal més coordinació i més diàleg entre operadors, productors, famílies, educadors, associacions i totes les administracions que es dediquen a l'educació i la infància.